

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Łodzi

LLO.411.002.02.2021

Pan Marek Józwiak
Wójt Gminy
Urząd Gminy w Głownie
ul. Jana Kilińskiego 2
95-015 Głowno

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I/21/002 – Identyfikacja i likwidacja dzikich wysypisk odpadów w województwie łódzkim

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka
kontrolowana

Urząd Gminy w Głownie, ul. Jana Kilińskiego 2, 95-015 Głowno

Kierownik jednostki
kontrolowanej

Marek Jóźwiak, Wójt Gminy Głowno, od 13 listopada 2006 r.

(akta kontroli str.2-3)

Zakres przedmiotowy
kontroli

Identyfikacja dzikich wysypisk i nadzór nad usuwaniem odpadów z miejsc na ten cel nieprzeznaczonych

Okres objęty kontrolą

Od 1 stycznia 2019 r. do dnia zakończenia czynności kontrolnych, z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, jeżeli zdarzenia mające wówczas miejsce miały wpływ na kontrolowany okres

Podstawa prawna
podjęcia kontroli

Art. 2 ust 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹

Jednostka
przeprowadzająca
kontrolę

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Łodzi

Kontroler

1. Renata Cynamon, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli
nr LLO/159/2021 z 27 września 2021 r.

(akta kontroli str.1)

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200 ze zm., dalej: ustawa o NIK

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W okresie objętym kontrolą, Urząd Gminy Głowno³ był przygotowany organizacyjnie do wykonywania zadań związanych z identyfikacją dzikich wysypisk oraz nadzorem nad usuwaniem odpadów z miejsc na ten cel nieprzeznaczonych.

Pracownicy Urzędu, podejmowali działania mające na celu identyfikowanie nielegalnych wysypisk, w szczególności regularnie dokonywali objazdy terenowe dotyczące pasów dróg gminnych oraz nieruchomości będących we władaniu Gminy. W Gminie, podejmowano również działania zmierzające do zapobiegania nielegalnemu deponowaniu odpadów, w tym w szczególności zakupiono fotopułapki, które zamontowane zostały w miejscach narażonych na zaśmiecanie.

W okresie objętym kontrolą, pracownicy Gminy, dwukrotnie przeprowadzali kontrole wszystkich zamieszkałych posesji w zakresie prawidłowej segregacji odpadów komunalnych. Wójt Gminy, nie przeprowadzał natomiast kontroli właścicieli nieruchomości niezamieszkałych przez mieszkańców (tj. wyłączonych ze zorganizowanego przez Gminę systemu odbioru odpadów komunalnych) w zakresie posiadania przez nich umów potwierdzających korzystanie z usług podmiotów zajmujących się odbiorem odpadów komunalnych oraz dowodów uiszczania opłat za te usługi.

Na terenie Gminy, wbrew obowiązкови określönemu w art. 3 ust. 2 pkt 6 oraz w art. 3 ust. 2b ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach⁴ nie utworzono, ani nie współtworzono z inną gminą stacjonarnego punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

1. Identyfikacja dzikich wysypisk i nadzór nad usuwaniem odpadów z miejsc na ten cel nieprzeznaczonych

Opis stanu faktycznego

1. W Urzędzie Gminy Głowno, zgodnie z obowiązującym w okresie objętym kontrolą Regulaminie Organizacyjnym⁵, do poszczególnych komórek przypisano zadania związane z: utrzymaniem porządku i czystości w gminie, prowadzeniem spraw związanych z odbiorem i zagospodarowaniem odpadów komunalnych z terenu gminy, prowadzeniem spraw z zakresu egzekucji opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz współdziałaniem w zakresie likwidacji dzikich wysypisk.

(akta kontroli str. 9-88)

Zadania związane z likwidacją nielegalnych wysypisk i składowisk śmieci oraz prowadzeniem postępowań administracyjnych w zakresie gospodarki odpadami zostały przypisane również dwóm pracownikom Urzędu.

(akta kontroli str. 89-100)

² Najwyższa Izba Kontroli formuluje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dalej: Urząd, Gmina.

⁴ Dz.U. z 2021 r. poz. 888, dalej: u.c.p.g.

⁵ Wprowadzony Zarządzeniem nr 81/2019 Wójta Gminy Głowno z dnia 2 grudnia 2019 roku w sprawie wprowadzenia Regulaminu Organizacyjnego i Regulaminu Pracy Urzędu Gminy Głowno oraz Zarządzeniem nr 95/2020 Wójta Gminy Głowno z dnia 31 grudnia 2020 roku w sprawie wprowadzenia Regulaminu Organizacyjnego i Regulaminu Pracy Urzędu Gminy Głowno.

2. Pracownicy Urzędu, w okresie objętym kontrolą, podejmowali działania mające na celu identyfikowanie nielegalnych wysypisk, w szczególności regularnie wykonywali objazdy terenowe wzdłuż pasów dróg gminnych oraz nieruchomości będących we władaniu Gminy.

(akta kontroli str.107-110)

3.4.5.6. W dniu 12 października 2020 r. ujawniono na terenie gminy jeden przypadek nielegalnego wysypiska (zmieszane odpady komunalne). Pracownicy Urzędu powiadomili o tym fakcie policję. W związku z otrzymanym zawiadomieniem, policjanci zlokalizowali wysypisko i nałożyli na sprawcę grzywnę w drodze mandatu karnego, a także nakazali uprzątnięcie odpadów, co zostało niezwłocznie wykonane.

(akta kontroli str.101)

W związku z niezidentyfikowaniem innych nielegalnych wysypisk na terenie Gminy, w Urzędzie w okresie objętym kontrolą, nie prowadzono postępowań w sprawie usunięcia odpadów z miejsc nieprzeznaczonych do ich składowania lub magazynowania. Nie wystąpiły również przypadki, w których zachodziłaby konieczność niezwłocznego, ze względu na zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi lub środowiska usunięcia odpadów.

(akta kontroli str.107-110)

7.8. W okresie objętym kontrolą, Gmina nie podejmowała działań mających na celu zlikwidowanie nielegalnych wysypisk na nieruchomościach będących w jej władaniu i nie ponosiła z tego tytułu kosztów.

(akta kontroli str.102, 107-110)

W Gminie podejmowano działania zmierzające do zapobiegania nielegalnemu deponowaniu odpadów, w tym w szczególności zakupiono fotopułapki, które zostały zamontowane w miejscach narażonych na zaśmiecanie. O obecności fotopułapek mieszkańcy byli informowani poprzez media społecznościowe oraz stronę internetową Gminy.

Dodatkowo na terenie Gminy rozpowszechniane były ulotki dotyczące zasad segregowania odpadów komunalnych oraz sposobów postępowania z odpadami (pracownicy Urzędu dostarczali je m.in. do szkół znajdujących się na terenie Gminy).

(akta kontroli str.111-125, 133)

W celu zapobieżenia nielegalnemu pozbywaniu się odpadów, mieszkańcy w ramach ponoszonej opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, mogli pozbywać się odpadów bez ograniczeń ilościowych, w tym odpadów wielkogabarytowych, opon oraz odpadów remontowych i budowlanych.

(akta kontroli str. 107-110)

Gmina Głowno nie dysponowała szczegółowymi danymi w zakresie liczby nieruchomości niezamieszkałych na których powstawały odpady komunalne, nie przeprowadzała również kontroli właścicieli nieruchomości, w zakresie posiadania przez nich umów potwierdzających korzystanie z usług podmiotów zajmujących się odbiorem odpadów komunalnych oraz posiadania przez nich dowodów uiszczenia opłat za te usługi.

(akta kontroli str. 107-110,187-189)

W obowiązującym w okresie objętym kontrolą, regulaminie utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Głowno⁶ określono szczegółowe zasady utrzymania czystości i porządku w Gminie, określone w art. 4 ust. 2 u.c.p.g., w tym także wymagania dotyczące selektywnego zbierania odpadów.

Zgodnie z § 2 ust. 2 ww. regulaminu, od mieszkańców odbierano odpady komunalne następujących frakcji: papier i tektura; metale, tworzywa sztuczne i opakowania wielomateriałowe; szkło; przeterminowane leki i chemikalia; zużyte baterie i akumulatory; zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny; odpady budowlane i rozbiórkowe; opakowania wielkogabarytowe (w tym metale); odpady z tekstyliów i odzieży; odpady niebezpieczne; igły i strzykawki; zużyte opony; odpady komunalne niesegregowane i odpady ulegające biodegradacji oraz bioodpady.

(akta kontroli str. 134-186)

W okresie objętym kontrolą, jako metodę ustalania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, przyjęto iloczyn mieszkańców zamieszkujących daną nieruchomość oraz określonej stawki: w 2019 roku ustalono stawkę 18 zł miesięcznie od każdego mieszkańca zamieszkującego daną nieruchomość, jeżeli odpady nie były zbierane i odbierane w sposób selektywny i 11 zł w przypadku zbiórki selektywnej⁷, zaś od grudnia 2020 rok – 50 zł i 25 zł⁸.

(akta kontroli str. 134-186)

Na terenie Gminy nie utworzono, ani nie współtworzono z inną gminą stacjonarnego punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych.

(akta kontroli str.187-189)

W okresie objętym kontrolą, pracownicy dwukrotnie przeprowadzali kontrole wszystkich zamieszkałych posesji w zakresie prawidłowej segregacji odpadów komunalnych. Na podstawie kontroli nieruchomości przeprowadzonych w czerwcu i listopadzie 2020 r. stwierdzono, iż w przypadku 192 gospodarstw domowych (tj. 15% skontrolowanych) segregacja prowadzona jest w nieprawidłowy sposób, natomiast w ramach kontroli przeprowadzonej w maju i czerwcu 2021 roku – nieprawidłową segregację stwierdzono w przypadku 40 gospodarstw (tj. 3% skontrolowanych). Mieszkańcy wskazanych gospodarstw wraz z informacją o stwierdzonych nieprawidłowościach otrzymali ulotkę informującą jak prawidłowo segregować odpady komunalne

(akta kontroli str.126-132)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Wójt Gminy, w latach 2019 – 2021, wbrew obowiązкови określönemu w art. 6 ust. 5a pkt 1 w zw. z art. 9u ust. 1 ustawy u.c.p.g, nie przeprowadził żadnej kontroli, właścicieli nieruchomości niezamieszkałych przez mieszkańców tj. wyłączonych ze zorganizowanego przez Gminę sytemu odbioru odpadów komunalnych, w zakresie posiadania przez nich umów potwierdzających korzystanie z usług podmiotów zajmujących się odbiorem odpadów

⁶ Przyjętym: Uchwałą nr VIII/42/19 Rady Gminy Głowno z dnia 25 lutego 2019 r. w sprawie przyjęcia regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy, Uchwałą nr XXIX/171/20 Gminy Głowno z dnia 30 grudnia 2020 r. w sprawie przyjęcia regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Głowno wraz ze zmianami wprowadzonymi Uchwałą nr XXX/181/21 Rady Gminy Głowno z dnia 25 lutego 2021 r. zmieniającą uchwałę nr XXIX/171/20 Gminy Głowno z dnia 30 grudnia 2020 r. w sprawie przyjęcia regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Głowno.

⁷ Uchwała nr VII/39/19 Rady Gminy Głowno z dnia 7 lutego 2019 r. w sprawie wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz stawki opłaty

⁸ Uchwała nr XXVIII/167/20 Rady Gminy Głowno z dnia 11 grudnia 2020 r. w sprawie wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalenia wysokości stawki tej opłaty.

komunalnych oraz posiadania przez nich dowodów uiszczania opłat za te usługi.

(akta kontroli str.107-110)

Wójt wyjaśnił, że w Gminie nie kontrolowano obowiązku posiadania umowy oraz uiszczania opłat za odbiór i usuwanie odpadów komunalnych z uwagi na brak otrzymywanych sygnałów dotyczących nieprawidłowego gospodarowania odpadami na tego typu posesjach. Zaznaczył jednocześnie, że Gmina skupia się na zapewnieniu jak najlepszego funkcjonowania gminnego systemu gospodarki odpadami, którym są objęte nieruchomości zamieszkałe na terenie gminy, a działanie to wymaga dużych nakładów pracy. Dodatkowo Gmina borykała się z problemami dotyczącymi rosnących cen za odbiór i zagospodarowanie odpadów, co wpływało na wzrost stawek, jakie mieszkańcy są obowiązani ponosić na rzecz Gminy. Aby system funkcjonował prawidłowo i nie generował nadmiernych kosztów w Gminie skupiono się na kontrolowaniu prawidłowości pozbywania się odpadów komunalnych i segregacji odpadów komunalnych przez właścicieli nieruchomości zamieszkałych, natomiast z uwagi na ograniczone zasoby kadrowe i mnogość zadań nałożonych na Urząd Gmina nie była w stanie wykonać wszystkich swoich obowiązków.

Wójt zadeklarował jednocześnie, że w miarę własnych podjęte zostaną działania mające na celu kontrolę wykonywania przez właścicieli nieruchomości niezamieszkałych ustawowych obowiązków.

(akta kontroli str.187-189)

NIK wskazuje, że sprawowanie kontroli przez Wójta w ww. zakresie ma na celu zweryfikowanie faktu posiadania przez właścicieli nieruchomości umowy poświadczającej korzystanie z wymienionych usług wraz z dowodami płatności za te usługi, zaś brak ich przeprowadzania skutkuje brakiem wiedzy w zakresie faktycznego zagospodarowania odpadów komunalnych wytwarzanych przez podmioty nieobjęte gminnym systemem odbierania i zagospodarowania odpadów.

2. Wójt Gminy, w okresie objętym kontrolą, wbrew obowiązkowi określone w art. 3 ust. 2 pkt 6 oraz w art. 3 ust. 2b ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach nie utworzył na terenie Gminy, samodzielnie lub wspólnie z inną Gminą, punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych.

(akta kontroli str.187)

Wójt w wyjaśnieniach, jako powód nieutworzenia stacjonarnego punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych wskazał:

- brak we władaniu Gminy odpowiedniego terenu, który spełniałby warunki pozwalające na utworzenie takiego punktu
- rozległość gminy – co sprawiło, że trudne było zlokalizowanie takiego punktu w taki sposób, aby każdy mieszkaniec miał do niego swobodny dostęp
- brak środków finansowych na utworzenie punktu – zgodnie z założeniami ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach koszty funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi (w tym tworzenia i utrzymania punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych) gminy powinny pokryć z pobranych opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Środki pobrane z tytułu tych opłat corocznie nie wystarczały na pokrycie kosztów odbioru i zagospodarowania odpadów i Gmina była zmuszona dopłacać do systemu z budżetu Gminy, tym samym środki tych nie

wystarczyło na utworzenie punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych.

Wójt dodatkowo wyjaśnił, że wychodząc naprzeciw obowiązkowi posiadania takiego punktu oraz potrzebom mieszkańców corocznie prowadzone były objazdowe zbiórki odpadów wielkogabarytowych, budowlanych i rozbiórkowych, zużytych opon oraz innych odpadów które nie są odbierane :na co dzień" w ramach zbiórki odpadów segregowanych oraz pozostałości po segregacji. Jak dotąd prowadzona była jedna taka zbiórka w trakcie roku, natomiast od 2022 prowadzone będą dwie zbiórki, co umożliwi pozbycie się odpadów w bardziej komfortowy sposób – odpady są odbierane bezpośrednio sprzed posesji, co jest dla mieszkańca wygodniejszym rozwiązaniem niż dowożenie tego typu odpadów do stacjonarnego punktu.

(akta kontroli str.188-189)

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi	1. Najwyższa Izba Kontroli wskazuje na konieczność systematycznego kontrolowania wykonywania przez właścicieli nieruchomości niezamieszkałych przez mieszkańców (tj. wyłączonych ze zorganizowanego przez Gminę systemu odbioru odpadów komunalnych) obowiązku pozbywania się zebranych na terenie nieruchomości odpadów zgodnie z przepisami ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.
Wnioski	1. Utworzenie lub współutworzenie z inną gminą stacjonarnego punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Łodzi. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

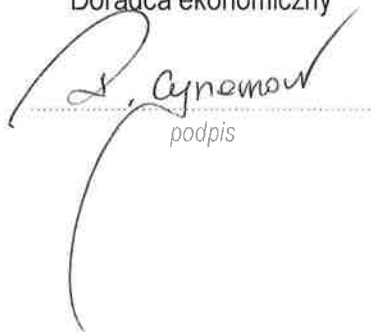
Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Łódź, 26 października 2021 r.

Kontroler
Renata Cynamon
Doradca ekonomiczny

podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Łodzi
p.o. Dyrektora
Piotr Walczak

podpis